Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК · UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 70. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го КВІТНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 13, 1985 No. 70. VOL. XCII

„Братам і сестрам в Україні Воскресний шлемо наш привіт"

10 українців арештовано під час демонстрації у Вашінґтоні

Вашінґтон. — Як інформувала вашінґтонська преса і „Ню Йорк Сіти Трібюн", у наслідок демонстрації в обороні Юрія Шухевича, яку, перевели українці під проводом ТУСМ в п'ятницю, 29-го березня у Вашінґтоні, арештовано 10 українських студентів.

Понад 300 українців зібралося того дня у Вашінґтоні в Ляфаєт парку, щоб домагатися від Уряду ЗСА допомоги у звільненні Юрія Шухевича, що вже 33 роки перебуває у в'язницях та таборах важкої праці.

В демонстрації взяв участь Лінас Коєліс, заступник директора публічних зв'язків Білого Дому, який говорив в імені президента Роналда Регена та висловив піддержку Президента і його сердечні привітання. Також прочитано листа-заяву голови Крайового комітету Демократичної партії Пол Дж. Кирка, в якій він ствердив стурбовання долею Ю. Шухевича.

Відтак демонстранти з відповідними транспарантами помаршували до совєтської амбасади де співали патріотичні пісні та викрикували відповідні кличі як „Звільніть Шухевича — звільніть Україну", а голова ТУСМ в ЗСА Петро Шміґель заніс до амбасади листа з домаганням дати дозвіл Юрієві Шухевичеві на виїзд з родиною до ЗСА. Коли десять студентів на чолі із П. Шміґелем станули біля брами амбасади і демонстрували спокійно, їх арештовано за те, що вони переступили границю 500 стіп, яка обов'язує біля амбасади. Після вісьмох годин їх випущено з тим, що вони мають явитися у суд в дні 10-го травня.

Американська преса, яка інформувала про демонстрацію та це арештування підкреслює, що прокуратор Джозеф діДженова відмовився розглядати справу 1,700 людей, яких арештовано біля амбасади Південної Африки, але у випадку 10 українців він поступив інакше. Речник українців, подає „Вашінґтон Таймс", адвокат Андрій Чопівський, який заступатиме оскаржених студентів, підкреслив, що коли демонстранти біля амбасади Південної Африки перебули на поліційній станції лише 10 хвилин, українських студентів задержали вісім годин, а при тому деяким з дівчат зроблено обшук одягу, який вони мали на собі.

Адвокат А. Чопівський, що заступав також справу демонстрантів проти абортів, яких арештовано і переведено під судовий розгляд, заявив кореспондентам, що він думає тепер оскаржити прокуратора Дж. діДженова за нерівне трактування американських громадян у їхніх правах.

Чикаґо підтримує свою цілоденну школу

Чикаґо. — В суботу, 20-го квітня, тут в залі школи при катедрі св. Николая відбудеться бенкет із забавою, дохід з яких в цілості призначений на потреби цілоденної української католицької школи.

Головним промовцем на бенкеті буде колишній посадник Чикаґо Джейн Бирн, приятелька українців цього „Вітрового міста". Як пригадує Роман Завадович, один з багатьох організаторів цієї імпрези, що власне під час каденції Джейн Бирн українську дільницю в околицях Вестерн і Чикаґо аве. офіційно названо „Українським селом".

„Відомо ж бо, що втримання української субстанції дуже залежне від втримання українського шкільництва на високоякісному рівні", — заявив д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника УНСоюзу, який очолює Шкільну Раду при катедральній парафії св. Николая.

У справі квитків слід звертатися до Богдана Ватраля в українській кредитівці „Самопоміч", при 2351 W. Chicago Ave.

До танців після бенкету приграватимуть дві оркестри. Початок бенкету — год. 6:30 по полудні. Організаторами є Шкільна Рада і Батьківський Комітет.

В СВІТІ

В САЛЬВАДОРСЬКОМУ СЕЛІ Санта Круз да Льома знайдені тіла 20-ох мужчин, жінок і дітей, вбитих марксистськими партизанами. Як розповіли місцеві мешканці, терористи прийшли в село і без всяких причин почали стріляти в людей. Деяким мужчинам вони спочатку зв'язували руки, а потім вбивали.

ПРЕЗИДЕНТ ПАРАҐВАЮ, Альфредо Стреснер в інтерв'ю німецькому журналові „Квік" категорично заперечив, що військовий злочинець Йозеф Менґеле живе у Параґваю. „Він жив тут, — сказав Стреснер, — але коли міністерство юстиції видало дозвіл на його арешт, він зник. Якщо б він був у Параґваю, то його давно б спіймали". Президент Параґваю повинен прибути в липні до Бонну з офіційною візитою. Західньонімецька громадськість протестує проти його приїзду на тій основі, що він допомагає переховуватися колишньому лікареві концтабору Освєнцім.

МИНУЛО ЛИШЕ КІЛЬКА РОКІВ з того часу, як китайський комуністичний уряд почав вводити стимули для збільшення виробництва продуктів, а нова політика дає помітні результати. Торік Китай експортував 3,5 мільйона тонн збіжжя, що вдвічі більше, ніж у 1982 році. Крім того, вперше експорт бавовни з Китаю перевищив імпорт: Пекін продав 200,000 тонн, а купив 30,000 тонн. У 1984 році в Китаю було вирощено 407 мільйонів тонн зерна, тобто на 5,1 відсотка більше, ніж у 1983 році.

ФРАНЦІЯ ВІДКИНУЛА пропозицію генсека Міхаїла Ґорбачова З'єднаним Стейтам Америки про припинення розміщення ракет в Европі. „В період з 1977 до 1983 року СССР досягнув величезної військової переваги, що змусило країни НАТО добиватися рівноваги спочатку шляхом переговорів, а потім, оскільки згоди між ЗСА і СССР не було досягнуто, почати розміщення власних ракет", — сказано у заяві міністерства закордонних справ Франції.

НА ВЕЛИКДЕНЬ

Грімким акордом дзвони грають,
Голосять радість на ввесь світ.
Туга і біль в душі зникають,
Цвіте у серці ласки квіт.

У церкві свічі восковії
Палають полум'ям ясним,
В склепінні в'ється, наче мрії,
Ладом — кадила сивий дим.

Могутня пісня перемоги
Летить у простори небес:
Щоб всіх людей з'єднати з Богом,
Христос із мертвих вже воскрес!

В проміннях сонця ранкового
Блищать узори хоругов.
Вітають всі один одного
І братня родиться любов.

Сміється сонце в небі синім —
Обняло з радости ввесь світ.
Братам і сестрам в Україні
Воскресний шлемо наш привіт.

Іван Волянський

НЕХАЙ ЦЯ РАДІСТЬ БУДЕ З НАМИ НАЗАВЖДИ

(ВЕЛИКОДНЄ АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ ВСЕЧЕСНОМУ ДУХОВЕНСТВУ І ВІРНИМ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ СОБОРНОПРАВНОЇ ЦЕРКВИ БОЖИЙ МИР І АРХИПАСТИРСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ)

Христос Воскрес!

Сьогодні серця наші охоплені великою радістю, бо святкуємо чудо, якого у світі ще не бувало: воскресіння Ісуса Христа із мертвих. У тропарі 3-го голосу є такі слова: „Перший воскрес із мертвих і з нетрів пекельних визволив нас і дарував світові велику милість". Дехто нас питає: „Чому Церква вважає, що Ісус воскрес перший, коли св. євангелист Марк оповідає нам про воскресіння доньки начальника синагоги Іаіра (5,23); коли Євангелист Лука згадує про воскресіння сина вдови Наїнської (7,11); коли св. євангелист Іван оповідає про воскресіння Лазаря (11,43)?"

На ці питання відповідаємо.

Донька Іаіра не сама воскресла, а її воскресив Ісус Христос; син вдови Наїнської не сам воскрес, а його воскресив Ісус Христос; і Лазар не сам воскрес, а його воскресив Ісус Христос. А Ісус Сам воскрес, без жодної побічної допомоги. Тому це було чудо, якого ще не бувало. І власне тому Ісус є первенцем із мертвих. Тому веселяться всі сили небесні і тому радіє вся земля.

Ці радісні дні наступили для нас після сумних і болючих переживань у дні нечуваних мук і страждань Ісуса Христа. Ось ще й зараз ми бачимо Ісуса побитого, з терновим вінком на голові, і з окровавленим чолом. Ось перед нашими очима Ісус падає під тягарем хреста, на якому Його розп'яли. Ще бренить у наших ушах голос понтійського Пилата, цього гордого римлянина, який виявився великим боягузом перед натовпом крикливих жидів і ганебно скапітулював перед ними. Кажемо, що скапітулював ганебно, бож він сам зовсім урядово освідчив прилюдно, що Ісус не вчинив жодного злочину і зовсім невинний. І він же, гордий римлянин, представник могутньої світової держави, якою була тоді Римська імперія, засуджує Його, Невинного, на смерть.

За кілька сот років перед народженням Христа пророки Божі передбачили ці страждання і голосно говорили про них. А пророк Ісайя написав: „Він поранений був за гріхи наші і мучений за беззаконства наші; кара світу нашого спала на Нього, і ранами Його ми уздоровіли" (Ісайя 53,5).

Які ж добродійства принесли нам муки і воскресіння Ісуса Христа? Ісус сповнив обітницю Божу, що Насіння жінки розторощить голову змія, себто диявола, який спокусив Єву і Адама на гріх. Після гріха Адама і Єви в світі запанувала смерть. І Господь наш Ісус Христос Своєю смертю і Своїм воскресінням подолав смерть і дав нам життя вічне. Ісус Христос відчинив для нас двері Раю, себто Церства Божого, з якого був вигнаний Адам, і вчинив нас наслідниками цього Свого Царства. Так Ісус Христос примирив землю з небом і дав нам право бути синами Божими. Ісус Христос заснував для нас Свою Церкву на землі, яка, як добра мати, піклується нами і провадить нас до Царства Божого.

Коли жінки-мироносиці, після триденного смутку, прийшли заплакані до гробу Ісусового, щоб намастити тіло Його пахощами, їх зустрів янгол, що сказав їм: „Час плачу вже минув, не плачте, а скажіть апостолам про воскресіння!" І перше слово, яке сказав наш Спаситель до заплаканих жінок, було: „Радійте!" І це слово нашого Спасителя, сказане до мироносиць, пролунало по всьому світі, бо воно сказане всім, воно сказане також і нам, бо й ми маємо скористати з добродійства Ісуса Христа, що їх Він вчинив для нас Своїми муками, Своєю смертю і Своїм славним воскресінням.

І ми радіємо. І нехай же ця радість наша буде з нами назавжди, і не лише в ці святкові дні Воскресіння, а завжди і на кожному кроці, щоб ми ні на хвилину не забували, що ми діти Божі, і йдемо до Отця нашого небесного.

Нехай же Він, Воскресший Спаситель, благословить цю нашу дорогу. Амінь!

† Ізяслав
Єпископ Чигиринський

Великдень 1985 р. Б.

„РАДІЙМО І ВЕСЕЛІМОСЬ СЬОГОДНІ"

(ПОСЛАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ (СОБОРНОПРАВНОЇ) В АМЕРИЦІ Й ЕВРОПІ)

Всечесному Духівництву і Вірним УАПЦ(С) у Соборній Україні та які живуть по всьому світі Великоднє Архипастирське Послання, Мир Божий і Архипастирське Благословення.

Христос Воскрес!

Нині, на світанку, у пахощах розквітлої весни, Христове Воскресіння осяяло Вселенну... І несуться радісні, урочисті співи: „Воскресіння Твоє, Христе Спасе, Янголи оспівують на Небесах, і нас на Землі сподоби від чистого серця Тебе славити."

І несуться благословенні співи із Святих Божих Церков, християнських родин, і кожна душа стала співучим радісним алтарем Божої слави. Та і як не радуватися, як після трагічних мук і розп'яття на хресті та тілесної смерти, Ісус Христос воскрес на третій день, як заповідав у час Свого Великого Благовістя. І Христос не тільки вказав дорогу для оздоровлення людства, але Він Власним прикладом навчив апостолів і всіх Своїх учнів творити Божі чуда, включно до воскресіння мертвих. І через християнську віру вони передали усім грядучим поколінням, як Святим Духом творити Божу чуда, незалежно від народности, простору і часу. І серед нашого українського народу було багато святих отців і матерів, які творили Божі чуда, особливо по манастирях. Один тільки Києво-Печерський манастир дарував православній Україні 118 святих.

І на Таємній Вечері, у прощальному слові, Христос заповів: „Поправді, поправді кажу вам, хто вірує в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він учинить, бо Я йду до Отця" (Іван, 14,12).

То чого ж ми, українці-християни, чекаємо? Наші славні предки творили Божі чуда, оздоровляючи український нарід, кілька сот років тому. А ми куди зайшли із своєю цивілізацією? Адже ми бачимо, що людство витрачає більйони долярів із своїх трудів для лікарів і лікарень і знайшлося у трагічних загрозливих ситуаціях, серед жахливих недуг і каліцтва. А віруючі християни вилікували страшні недуги й каліцтва протягом хвилини. А деякі воскрешали й мертвих. І вони оздоровляли не матеріяльними хемічними медикаментами, а вірою Святого Духа. І це було близько двох тисяч років тому. То ж увіруймо у нашого улюбленого Спасителя у цей день благословенного Христового Воскресіння, і станеться по нашій вірі.

А особливо подбаймо про наш український християнський визвольний провід, щоб осягнути в боротьбі перемогу — воскресіння української суверенної соборної держави. Адже Сам Христос облитий сльозами молився до Святого Отця Небесного в Гефсиманії, щоб апостоли сповнили провідницьке місійне призначення: „А за тих Я посвячую в жертву Самого Себе, щоб Освячені Правдою стали й вони, та не тільки за них Я благаю, а й за тих, що за їхнього слова увірують в Мене" (Іван, 17 19-20). Увіруймо у нашого Улюбленого Спасителя у соборній суверенній вірі християнської української нації, як довершив свою апостольську місію святий князь Володимир Великий, який охристив наш нарід на українському Йордані — Дніпрі-Славуті 1-го серпня 988 Християнського року.

Святий Володимир, як державний муж, який ніс відповідальність за ввесь український нарід і Київську державу, знав, що прийняття Божої віри — це не є приватна річ кожної особи. Бо коли дозволити вільний вибір віри, то через свою несвідомість чи підкупність і виголи одні приймуть християнську віру, інші — жидівську, а ще інші — магометанську, а інші приймуть ще якісь віри, і ці різні віри розірвуть Київську державу. А особливо стануть свідомо й несвідомо ворогами єдности українського народу ті віруючі, яких зверхники будуть у чужих і ворожих державах. І ці зрадливі покоління соборної і суверенної віри і привели до поневолення України. А до Бога пряма молитовна дорога від наших душ і всієї соборної суверенної української нації, а не через чужі і ворожі країни і міста.

І вивчивши всі віри, з якими йому довелося обізнатися,

(Закінчення на стор. 4)

Т. О'НІЛЛ РОЗЧАРОВАНИЙ СОВЄТСЬКОЮ ПОЛІТИКОЮ

Москва. — 3 години і 45 хвилин тривала в середу, 10-го квітня, зустріч генерального секретаря ЦК КПСС Міхаїла Ґорбачова зі спікером Палати Репрезентантів демократом Томасом О'Ніллом, який перебував у Москві з офіційною візитою.

Виступаючи на пресконференції, Т. О'Нілл заявив журналістам, що совєтська політика покищо не змінилася. „Ми обговорювали широке коло питань відкрито і щиро. Ці питання охоплювали контролю над озброєнням, торгівлю, права людини. Обговорення показали, що між членами нашої делеґації і совєтськими керівниками існують великі розходження. Я не зауважив яких-небудь змін совєтської політики по відношенню до З'єднаних Стейтів Америки", — сказав О'Нілл, який очолював делеґацію Конґресу, в яку входили як демократи, так і республіканці.

Московський кореспондент пресового аґентства ЮПІ Ен Крістенсен повідомляє, що О'Нілл передав М. Ґорбачову лист Роналда Регена, в якому Президент підтверджує, що він і далі зацікавлений в особистій зустрічі з Ґорбачовим. Ґорбачов тут же прочитав з допомогою перекладача листа Р. Регена і сказав О'Ніллові що відповість Президентові.

Як передають з Санта Барбари, Каліфорнія, де Р. Реґен перебуває на Великодніх вакаціях, лист Президента, переданий через О'Нілла був „написаний в тому ж тоні", що і лист переданий Ґорбачову віцепрезидентом Джорджом Бушом, коли він був у Москві на похороні Константина Черненка.

Вважають що під час розмови з Ґорбачовим О'Нілл просив дозволу на видачу виїзних віз для шістьох совєтських громадян, які є одружені з громадянами ЗСА, але досі не одержали від совєтської влади дозволу на виїзд з СССР.

Критикують Петрика Бюкенена

Ню Йорк. — Як інформують американські газети і пресові аґентства, Світовий жидівський конґрес і конґресмен Роберт Торріселлі, демократ з Ню Джерзі, виступили з гострою критикою проти Петрика Бюкенена, колишнього колюмніста і телевізійного коментатора, а тепер шефа Бюра публічних зв'язків в Білому Домі, за його раніші писання проти вживання Бюром спеціяльних інвестиґацій (ОСІ) совєтських документів і свідчень проти мнимих колишніх нацистських коляборантів в ЗСА. Бюкенен закликав у своїх писаннях до скасовання ОСІ.

Як інформує Лярс Ерік Нелсон в нюйоркському „Дейлі Нюз", Світовий жидівський конґрес уважає, що назначення П. Бюкенена на друге по Доналдові Ріґенові найвище становище в Білому Домі означає, що східньоевропейські групи, серед яких є такі мнимі нацистські коляборанти, „матимуть безпосередній контакт з Білим Домом".

Сенатори відмовилися їхати до СССР

Вашінґтон. — Чотири американські сенатори — республіканці Вілліям Коген і Воррен Радмен, демократи Джозеф Байден і Карл Левін — повинні були вилетіти в понеділок, 8-го квітня, в Москву на запрошення Академії Наук СССР, щоб обговорити питання контролі над озброєнням. Однак вони відмовилися від поїздки, бо совєтська амбасада не видала візи асистентові сен. Байдена Джанові Ричові. Йому відмовили видати візу тому, що в 1984 році він опублікував рапорт про совєтські злочини в Афґаністані.

На протязі суботи і неділі Державний департамент ЗСА вислав до Москви три телеграми, переконуючи совєтський уряд змінити рішення про візу Ричові, але ні на одну з них відповіді не одержано.

„Ми відмовилися від поїздки, бо не можемо дозволити Совєтському Союзові диктувати нам свою думку або цензурувати сенатську делеґацію. Це справа принципу, і ми відчуваємо, що в нас нема вибору", — сказав журналістам Вілліям Коген.

„Ми не позволимо диктувати нам, кого включати до сенатської делеґації", — сказав сен. Левін, додавши, що рішення прийняли в Москві „бездумні бюрократи".

В АМЕРИЦІ

В НЮ ЙОРКУ СУДОВІ ВЛАСТІ АРЕШТУВАЛИ чотири особи за нелеґальне продавання зброї і іншого воєнного матеріялу для СССР, Польщі, Іраку і Арґентини. Ця сама група продала для Арґентини американську зброю під час війни за Фальклядські острови в 1982 році на суму одного мільйона долярів.

НЮЙОРКСЬКА ПОЛІЦІЯ заарештувала сторожа Сити коледжу за зґвалтування студентки, яка працювала над завданнями увечорі у порожній залі школи. Арештований сторож, 23-літній Крейґ Риверс, був зідентифікований студенткою і тепер він є оскаржений в насильстві студентки. Йому грозить довголітня тюрма.

КРАЙОВА НАУКОВА ФУНДАЦІЯ жертвувала Колюмбійському університетові в Ню Йорку 2,2 міл. дол. на відкриття телекомунікаційного центру в одному з університетських будинків на кемпусі в горішньому Мангаттані.

В П'ЯТНИЦЮ, 12-го КВІТНЯ, ВІДОМИЙ російський щоденник „Новоє Русскоє Слово" обходив 75-річчя свого існування. Його основником і першим редактором був Віктор Шимкін, який почав видавати цю газету в 1910 році. „Новоє Русскоє Слово" є антикомуністичного напрямку і як таке дає нагоду визначним антикомуністичним російським письменникам і журналістам друкувати свої статті і літературні твори.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Примітивний трюк Ґорбачова

Московська „Правда" принесла на сам Великдень нового стилю в минулу неділю 7-го квітня ц.р. „інтерв'ю" з Міхаїлом Ґорбачовим, який від 11-го березня ц.р. став кремлівським потентатом. Ґорбачов заявив, що він прийняв запрошення президента Реґена перевести зустріч і що на доказ своєї „доброї волі" Совєтський Союз припиняє продукцію ракет з атомовими головками до листопада цього року. Ґорбачов „висловив надію", що Америка і її союзники з НАТО виявлять таку саму „добру волю", припинивши дальше встановлювання у країнах Західньої Европи американських ракет типу Першінґа.

Президент Реґен, який перебував уже на своїй фармі у Каліфорнії на 10-денному відпочинку, відповів негайно, що коли СССР хоче припинити продукцію ракет, то це добре, але цього „замало". Пресовий секретар Білого Дому доповнив заяву Реґена поясненням, що пропозиція Горбачова неприятлива, бо Совєтський Союз вдесятеро перевищує Захід кількістю своїх ракет і тому замороження чисельного стану ракет означало би згоду Заходу на перевагу Совєтського Союзу у цій найбільш загрозливій офензивній зброї. Не йдеться про обмеження продукції будь-якого роду зброї, а про її редукцію, — заявив речник Білого Дому. Найбільш авторитетний речник европейського Заходу, зорганізованого у бльоці НАТО, британський прем'єр Марґарет Тачер, яка тоді перебувала в Сінґапурі на Далекому Сході, заявила так само, що пропозиція Ґорбачова стримати встановлювання американських ракет в Західній Европі рішуче неприйнятлива.

Невідомо, чому саме, з якою ціллю Міхаїл Ґорбачов виступив з такою недоречною пропозицією. Адже він міг передбачити, що американські й західньоевропейські державні мужі і знавці збройного стану сучасного світу негайно побачать, що така пропозиція — це не вияв „доброї волі" щодо припинення перегонів у зброєнні, а пропаґандивний трюк, обрахований тільки на зовнішній ефект для замилення очей тих, які не орієнтуються у чому полягає збройна перевага СССР і до чого змагає кожна з двох сучасних суперпотуг. Совєтський Союз встановив у Східній Німеччині та в Чехо-Словаччині від 1977 року близько 300 своїх тричленних атомових ракет типу СС-20, не рахуючи встановлених там вже раніше 414 одночленних ракет типу СС-4 і СС-5. У 1983 році тодішній кремлівський „бос" Юрій Андропов запропонував був, що СССР готов зредукувати свої ракети типу СС-20 до числа 162, себто стільки мають Британія і Франція, в заміну за зречення Заходом пляну встановлення в Західній Европі 572-ох американських ракет типу Першінґа, з яких кожна розділюється на лету на 10 окремих ракет. Захід таку пропозицію відкинув з тієї самої причини, з якої тепер відкидає єхидну пропозицію Ґорбачова.

У цій минулонедільній заяві Міхаїла Ґорбачова сказано, що час і місце його зустрічі з президентом Реґеном устійнюється дипломатичним шляхом. Американська преса твердить, що така зустріч передбачена найвірогідніше на вересень цього року, коли до Ню Йорку прилетить Міхаїл Ґорбачов на нову сесію Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. До того часу вже буде видно, як далеко зайшли переговори про редукцію різних родів зброї, які ведуться у Женеві. До вересня ц.р. виясниться теж, яке настане нове відношення збройних сил Заходу і СССР, головно в ділянці найбільш для миру загрозливої зброї, якою є ракети на середню і далеку віддаль. Дотепер Америка перевезла на терен Британії, Франції і Західньої Німеччини 108 ракет типу Першінґа, з-посеред запланованих 572-ох. Членські країни НАТО в Західній Европі погодилися прийняти на свою територію ті американські ракети, — одна Бельгія спершу спротивлялася, але недавно її прем'єр проголосив також згоду. Кремлівські володарі раз-у-раз пробували і далі пробують розбити солідарний фронт бльоку НАТО. Ця остання „мирова" пропозиція Ґорбачова, мабуть обрахована теж на ту саму ціль. Але вона, як і попередні спроби, така наївна і примітивна, що зразу же провалилася.

Тепер у Москві перебуває десятичленна двопартійна делеґація Палати Репрезентантів. Між отими конґресменами з ліволіберальним демократичним головою Палати Репрезентантів Томасом О'Нілем на чолі напевне є також добрі знавці проблеми збросння і роззброєння і вони напевне теж не підуть на ґачок пропаґандивного трюку Ґорбачова. А коли би пішли — то це тільки ще більше понизить в очах американського загалу повагу Демократичної партії, яка так страшенно програла у минулорічних президентських виборах. Примітивний трюк Ґорбачова розминувся зі своєю ціллю.

Михайло Кучер

ПОЛЬЩА БІЛЯ ГРОБУ ЗАМОРДОВАНОГО СВЯЩЕНИКА

Такого випадку в людовій Польщі досі не було, але такі випадки — це звичайне явище в Совєтському Союзі. Багато вже написано про священика Попелюшку і досі не все написано. Мученицька смерть молодого священика — це ганебний символ „соціялістичної" Польщі. У поважній пресі на чужині стверджують — Польща має нового святого. І далі ж польська преса на чужині ставить нелегке до відповіді питання: як нарід „використає" таку смерть мученика?

Замучений молодий священик вже став символом любови до Бога, до батьківщини, до людини. Покійний не став святим із власного вибору". Своє коротке життя присвятив служінню правді. За життя діставав немало погроз і напевне знав, що одного дня такі погрози можуть стати дійстю. Одначе не захитався, не сховався, але продовжував виконувати свої обов'язки — Бог його вибрав з-посеред багатьох німих.

Схопили його слуги зла під час подорожі для виконання своїх обов'язків, катували, втопили у Віслі. Слуги зла виконували волю Москви. Між ними люди з вищою освітою мусіли знати що роблять. Визначено людським судом на них кару, але на них чекає ще кара Бога, страшніша від людського суду.

Покійний священик боровся за волю людини, працював проти совєтського тоталітаризму. Чи може постати боротьба з любови?

Священик Попелюшко став символом „зачарованого кола проблематики — Церква, держава, людська істота". Власне Церква в Польщі розпочала боротьбу за справедливість, стала виразно проти зла держави. Тоталітаризм це найбільше зло нашої доби. Два тоталітаризми — гітлерівський і московський. Нема справедливости в тоталітарних устроях, нема справедливости гітлерівської чи якоїсь іншої „соціялістичної" справедливости. Справедливість є тільки одна і вона стоїть понад „соціялістичною" справедливістю, вона любов.

Люди, які замордували молодого священика, були отруєні гаслом „поступу", на дорозі до якого стояв як перешкода священик Попелюшко. Він став символом тих, хто помер, або конає в сталінсько-ярузельських катівнях. В'язні-мученики вибору не мали, але мав його священик Попелюшка, що не відійшов, не зійшов із шляху, який привів його до смерті мученика.

Часом прийнято порівнювати гітлеризм до сталінізму, але воно не зовсім так. Гітлеризм був явищем поодиноким. Він вийшов від одної людини і зі смертю тієї людини скінчився.

Комунізм пережив своїх ідеологів і творців, і став постійною загрозою людства. Сила зла комунізму власне полягає в його тягlості. Диктатор — головний секретар ЦК КПСС є ґарантом того, що зло буде продовжуватися. Для історії можливо треба знати імена вбивників священика, але для народу не важливо як вони звуться. Важливою є ненависть, яка виладувалася на безборонному, що є справжньою ознакою слабости партії.

Польська комуністична партія знає, що цілий нарід ненавидить комунізм і що комунізм тримається тільки терором. Ненависть поляків до комунізму не є пережитком капіталізму. Комунізм ненавидять люди, що народились в людовій Польщі. У поверсальській Польщі любили військо і шанували старшин в товаристві. В людовій Польщі помічається ізоляція старшин від суспільства. У довоєнній Польщі старшина був оборонцем батьківщини. В людовій він боронить тільки комуністичний режим і свої матеріяльні привілеї. Постає питання як довго партія буде вживати вибраного терору, що побільшує ненависть народу, але не штовхне його на барикади? Ярузельський прийшов до переконання, що не можна спацифікувати нарід без терору і це для нього остання можливість.

Вбивство безборонного молодого священика ще раз показало, що з режимом не можна порозумітися. Є тільки один вихід знищити джерело зла, а з ним і ескаляцію зла, ненависти, сталого терору і остогидлої брехні. Рішення вже давно зроблено, хоч реалізації рішення боїться заможній Захід. Одна система мусить зникнути і вона добровільно не зникне.

Папа Іван Павло II у своїй першій енцикліці „Redemtor hominis" сказав: „Власне ота величезна вартість і гідність людини називається Євангеліє, або Добра Новина. Це основа християнства".

Полякам режим наказує забути свою історію, але людова Польща має багато кривавих дат, 1956, 1968, 1970, 1976, 1980 і 1985. Чи може історія йти проти сумління? Не мусить, але може. Священик Попелюшко хотів повернути історію. Говорив і діяв як поляк, як людина, як слуга Бога, слуга батьківщини. За життя отримував погрози смерти. Знав, що колись здійсняться, але з раз вибраного шляху не зійшов і той шлях провадив на Голготу. Вірив, що після Ночі прийде День, а після смерти Воскресення.

І згадувано слова Карди-

(Закінчення на стор. 4)

Любомир Винар

ЗАСЛУЖЕНИЙ ЮВІЛЕЙ

(У 70-ліття д-ра Олександра Домбровського)

Минулого року (8-го вересня 1984 року) сповнилося д-рові Ол. Домбровському, видатному українському історикові, сімдесят років. Ювілят, дійсний член НТШ, УВАН і УІТ, своєю видатною працею і творчістю причинився до історії української історіографії, зокрема дослідженням періоду ранньої історії України.

Життєвий шлях ювілята є знаменний тими слідами, що їх залишила доля воєнного і післявоєнного часу на житті як суспільств так і одиниць, а в тому й представників українського наукового світу. Після іспиту зрілости в Академічній гімназії у Львові (Головна) Ол. Домбровський студіював історію як головний предмет (спеціялізувався в античній історії) та ґерманістику — як побічний у Львівському університеті, де одержав диплом маґістра філософії. Коротко перед самою війною його представив професор Хилінський ректорові університету Е. Булянді як наміченого докторанта і заразом старшого асистента-волюнтарія, який за свою працю в семінарійній бібліотеці катедри античної історії та допомогу професорові при веденні просемінара мав одержувати докторську стипендію від Міністерства освіти. З приходом війни й совєтської окупації Ол. Домбровський залишився при університеті як старший асистент наперед при ново-повсталій катедрі історії України (на місце колишньої катедри історії Польщі), яку очолив наш історик Іван Крип'якевич, а в короткому часі перейшов з поворотом до катедри античної історії, де професором був наш знавець античної доби Никита Думка. Ювілят використав той час для підготування себе до докторату та почав перекладати Геродотову Скитію на українську мову.

З приходом німців у 1941 році університет закрито й Ол. Домбровський перейшов на працю до Міського Архіву як перший ранґою бібліотекар, тобто по суті керманич бібліотеки Архіву. В тому часі німецькі чинники анґажували декого з місцевих науковців до писання праць, пов'язаних з німецькою тематикою (наприклад про маґдебурзьке право, впливи німецької мови на українську і так далі) в дусі німецьких плянів на Сході Европи. У зв'язку з тим заступник головного редактора Архівів тодішнього Генерального Губернаторства д-р Ґерінґ звернувся до Ол. Домбровського з пропозицією написати працю про остґотів на території України зі зазначенням, що це має бути праця в дусі актуальних німецьких плянів на Сході Европи. Ґерінґ обіцяв, що працю надрукує німецьке видавництво і її автор, тобто Ол. Домбровський, зробить таким чином „кар'єру" в колах німецької науки. Ювілят відмовлявся, як міг, заслонюючися тим, що, мовляв, остроготська тема — це не є його спеціяльність. Але Ґерінґ, щораз то більше настискав на нього, натякаючи на можливі репресії на випадок відмови. Треба було щось зробити на скору руку, щоби з одної сторони не стати лопихачем німецької політики на Сході Европи, а з другої уникнути можливих репресій. Якраз тоді траплялася нагода ювілятові виїхати до Праги в цілі осягнення докторату в Карловому університеті. Я. Пастернак ввесь час намовляв Ол. Домбровського до виїзду до Праги. Довідавшися про скрутне положення нашого історика, Я. Пастернак пішов до Бізанца, з яким знався ще з часів наших Визвольних Змагань, а той скористав зі своїх впливів, як офіційний представник німецької влади, й допоміг у цій справі, не знаючи, очевидно, дійсної причини такого поспішного виїзду Домбровського.

Приїхавши до Праги, Ол. Домбровський перш за все передав низку листів від наших науковців з НТШ, а особливо від Ів. Крип'якевича й Я. Пастернака для професорів УВУ, Д. Дорошенка й В. Щербаківського, а також для чеського археолога, директора музею в Празі, д-ра Неуступного. За намовою Дорошенка, Щербаківського й полк. Расиневича, директора адміністрації УВУ, змінив свій первісний плян докторизуватися в Карловому університеті й вирішив зробити це при УВУ, одержавши запевнення, що компетентні кола УВУ дозволять йому доповнити, тобто поширити докторську працю, як габілітаційну з правом одержання звання доцента при УВУ. Та сталося інакше. В наслідок наближення фронту Ол. Домбровський зараз після одержання докторату виїхав до Львова, побоюючися, щоби фронтова лінія не розділила його з родиною.

Приїхавши до Львова, він працював короткий час у Відділі Культури і Освіти при Українському Центральному Комітеті, а в початках 1944 року силою воєнних обставин подався на Захід. Після капітуляції німців перебував в таборі Майнц-Кастель (недалеко Вісбадену), де вчив історії й латини в 7-ій і 8-ій класі таборової гімназії та матуральних курсах. Властивим осідком ювілята була бібліотека в Вісбадені, де він „мешкав" цілими днями, оточений книгами. До

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про думки поміж святами

У цьому році, коли різниця поміж Великоднями двох стилів виносить лиш один тиждень, є виїмково догідний час до порівнять, роздумувань і до сподівань.

Наші читачі напевно будуть закидувати нам, що надто часто даємо чужих на приклад, а критикуємо самі себе, та ми завжди тримаємося засади, що те, що у чужих добре, можна використовувати і у нас, а поганого треба нам вистерігатися.

Тому саме постійно виступаємо проти комерційности Різдва у американському середовищі та стараємося переконувати українських читачів, що саме того звичаю слід нам вистерігатися, а не його засвоювати.

Свята Великодня, однак, не мають в американському світі комерційного значення, бо поза шоколядовими ячками і зайчиками з різного матеріялу, призначеними для дітвори та квітами для дорослих нічого важливого тоді не продають.

Саме може тому є більше часу на релігійне святкування, релігійну музику і можливість духовної віднови. У цьому році можна було завважити може сильніший, як звичайно вплив релігійного відродження, зокрема серед молодших.

Тож бачили ми заповнені вщерть церкви, тисячі молодих людей на релігійних відправах на світанку, а сторінки американської преси були повні музичних релігійних програм у Великодньому тижні, дослівно у всіх святинях та у всіх можливих публічних місцях Ню Йорку. Навіть, звичайно, комерційні по вуха, телевізійні програми передавали велику кількість відповідних програм, які підказували глядачам призадуматися над страстями Христа та Його Воскресенням. Все разом пригадувало населенню справжнє значення того свята, про потребу ширити добро, прощати своїм ближнім та очистити душу в ім'я Того, що терпів однаково за усіх, незалежно від віровизнання та барви шкіри.

І саме цей настрій, який відчувалося дослівно у повітрі, насунув нам думки про те, що може він таки „порушить" нашу спільноту і допоможе її також найти справжню суть Великодніх свят.

Такі думки приходили тоді:

- *коли ми стояли в нашій церкві, яка в найбільше святочний тиждень року не зібрала більше як десяток присутніх,*
- *коли читали в нашій пресі сповнені злоби, терпкости, а то і неправди писання одних українців на других,*
- *коли слухали розповіді нашої знайомої з міста братньої любови, як там кінчать самітньо свій вік дві із найбільше активних в нашому суспільному житті останніх сорока років, громадянки,*
- *коли почули, що парох Гантеру о. Євген Гарабач вже вдруге звертався до людей за фінансовою допомогою хлопчині — для якого єдиним рятунком є складна операція у найшвидшому часі.*

І ми ставимо собі питання: а може таки один могутній спів „Христос Воскрес" усі ці факти перекреслить і все це буде видаватися нам тільки поганим, проминаючим сном?

О—КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

УКРАЇНСЬКИЙ ПАВІЛЬЙОН НА СВІТОВІЙ ВИСТАВЦІ І МАРУСЯ БЕК

У статті Еміліяна Басюка п. з. „Український павільйон на міжнародній виставці в Чикаго 1933 року" („Свобода ч. 58 з 27-го березня ц.р.) наведено багато прізвищ осіб, причетних до тієї виставки, але пропущено, що „менаджером" того павільйону була д-р Маруся Бек, одна з піонерок українського життя в Америці, адвокатка за фахом, колишня перша радна у Міській управі Дітройту, згодом президентка тієї Міської управи і урядуючий посадник Дітройту. Еміліян Басюк покликується на архіви Українського Національного Музею, не згадавши, де той Музей, треба здогадуватися, що в Чикаго. Проте на факт, що М. Бек була управителькою українського павільйону, маємо такі джерела: 1) у першому томі гаслової „Енциклопедії Українознавства" читаємо: „Бек Марія, адвокатка, громадська діячка в ЗДА... управителька українського павільйону на світовій виставці 1933 в Чикаго..."; 2) Англомовний журнал „Форум", ч. 37, зима 1983, ч. 84. Читаємо так: „У 1933 Маруся Бек була заанґажована на менаджера Українського павільйону в Чикаго, на Світовій виставці — Сторіччя Поступу... Після того, як Світова виставка закрилась, Маруся переїхала до Дітройту..."; 3) „Біографічні дані", надруковані у програмі „Бенкету на честь Марусі Бек, колишньої голови Міської ради Дітройту, неділя 2-го березня 1980". В англомовному тексті „Біографічних даних" сказано: „Менаджер Українського павільйону, Сторіччя Поступу, Чикаго, Ілл., 1932-1934..."

Як це сталося, що у цікавій, з сантиментом до тієї події 1932-34 років статті Е. Басюка пропущено прізвище управительки Українського Павільйону — не знаємо, але напевне сталося це не зі злої волі, а помилково. Цю помилку треба оцим спростувати, бо це була дійсно важлива подія в активному громадському житті Марусі Бек і важлива історична подія українського населення в Америці.

Іван Кедрин
Джерзі Сити, Н.Дж.

Ірина Дибко

ОБЕРАММЕРҐАУ І УКРАЇНА

II

Ісус, в прощанні з Матір'ю говорить про неминучу жорстокість терпінь. Відтак Остання Вечеря — ламання хліба. Потім Ісус миє ноги учням. На Оливній горі — поцілунок Юди. О, Господи, скільки то з того часу таких поцілунків по сьогодні навіть і в Христових святинях! А коли ж Христос молився на Оливній горі найближчі заснули...

Взяли Христа, зв'язали руки. Судять, глузують, на святу голову корону з терня кладуть, бичують.

Ось півень — тричі. Палають оливом слова страху: „Я Його не знаю"...

Тричі приводять Христа до Пилата. Він не бачить вини в Ньому. Але, коли розбещена товпа кричить „розпни", Пилат, вмиваючи руки, погодивсь на розп'яття.

У довкіллі товпи надходить Христос, несе хрест, під його тягарем падає. В цю мить не помагає свідомість, що не тільки відтворення кошмарного жаху на сцені, бо не даром кажуть, що очі — це вікна душі. Тож крізь „вікна" проходить кожний крок втоми Ісуса, під тягарем хреста, в душу і ранить, тривожить, болить! Признаюсь, що ні разу читаючи про розп'яття так сильно не пережила, так потрясаючо не подивав хрест, як ось це, що очі бачили. Біла Людина, несла хрест, назустріч вийшла Мати... Але не чула я Її слів. Жаль розривав груди, на залі понеслось схлипування. Думки настирливо питали, як могли люди дивитись, тоді, як вели на Голготу Христа? І враз пригадались рядки вірша Олени Теліги „Засуджений":

Як ми можемо жити, сміятись і дихать?
Як могли чекати — не битись, а спать
В ніч, коли у в'язниці спокійно і тихо
Ви збиралися вмерти — у шість двадцять п'ять...

О так, якби ми крізь шпаринку поглянули в ізолятори... Якби ми побачили муки тих, про яких читаємо в „Свободі" у „Караються та не каються". Ох, якби ми побачили страсну дорогу Марченка, Юрія Литвина, Олекси Тихого. Якби ми побачили, як вже „Стус ледве може стояти на ногах" („Свобода" за 19-те березня 1985 р.). Тоді я вірю, що так, як на залі розлилось схлипування, коли розпинали на сцені Христа, так і з наших душ розлилося б крещендо розпуки і спротиву! А, коли б злились всі наші голоси спротиву в один могутній клич „До совісті віку" тоді „єрихонські" мури в Москві задрижали би...

Але... ми лише читаємо, ми не бачимо, як Стуси, Руденки, Чорноволи ідуть на Голготу...!

Земля, що бачила Христові муки, розп'яття — називається святою. Голгота на ній одна. Прочани навколішках доходять на святе місце розп'яття Христа.

Але в Україні не одна чейже Голгота:

Ідіте в Україну,
Заходьте в кожну хату —
А чей вам там покажуть
хоч тінь Його розп'яту.

У кожній українській хаті тінь розпуки за сином. Земля українська — це свята земля, не має клаптика на ній, щоб не був вкритий кров'ю й сльозами і трупами в тридцятих роках... А й Дніпро „скільки крови і сліз в Чорне море поніс..." Це моя земля, в Україні бачила на палях козаків. О, так в Україні багато Голгот...

Після довшої перерви — Воскресення. Велично представлене під звуки Генделя „Месая". Приємно було дивитись. Очі хотіли бачити Воскресення, стужені за перемогою Правди! Тільки ще умове сприймання не могло позбутись картин дороги на Голготу. Ще сльози по очах блукали, бо свідомість не вгавала, що оце аж такою ціною ми стали християнами. Входимо у вибагливі храми з хрестами на вівтарях, банально сковзується по хрестах наш зір...

Ось вже тисяча років добігає з того часу, як наш князь Володимир довершив хрищення Русі-України. А ворог і цю подію у нас краде! Парадокс — церкви наші вороги руїнують, привласнюють і заявляють, що вони християни! О таке то — християни, християнам роблять: тож не можна не запитати словами Шевченка:

За кого ти розіп'явся,
Христе, Сине Божий?
За нас добрих, чи за слово
Істини! Чи, може,
Щоб ми з Тебе насміялись?
Воно ж так і сталось!

І, так ми бачили в Обераммерґау драму, муки на сцені; а в Україні вони в дійсності.

Але ми ж і бачили Воскресення і віримо у Воскресення, тільки чи діждуться Воскресення Стус, Руденки, Чорновіл?

Кінець

ДОПОМОЖІМ МАЛЕНЬКОМУ СЛАВКОВІ

Подальше від дому. Направлено моє авто. Нема готівки, а чека не хочуть гонорувати. Так я попав до дому Шумилів у Кеттскіл, Н. Й. Треба ждати до вечірніх годин урядування банку, щоби п. Шумило дістав потрібну мені готівку. Довелось сидіти у вітальні. Двоє старших дітей бавляться іграшками. Третій, русявенький, синьоокий спокійненько підходить до фотеля й приміщується на його поруччі. Наші погляди схрестились, і, він зісунувся мені на коліна. Подає мені якусь забавочку, а сам притулився голівкою до моїх грудей. Ми стали друзями. Нині Ярославчик жде нашої допомоги.

Як повідомлялось двічі у „Свободі", душпастир Гантеру, о. Евген Гарабач, звернувся до громадянства з проханням. Прилучуюсь до нього. Рідкісна недуга вимагає перещеплення печінки. Кошти операції колосальні. Частина фондів вплинула до тамошнього банку й здивувала американців, що навіть з Австралії надійшла пожертва. Тепер відкрито конто у Самопомочі в Ню Йорку. Грошей потрібно, бо Ярославчик є наступний на черзі до операції. Вношу мою пожертву й прошу всіх людей доброї волі висилати пожертви до:

SELF RELIANCE
J. Shumylo a/c 11750
108 Second Avenue, New York N.Y. 10003

МАРІЯН КОЦЬ

ПОДЯКА

Цією дорогою у моєму власному імені, як теж в імені моєї дружини Марії та сина Марка, складаю щиру подяку всім тим, що причинилися до успішного відзначення 50-річчя моєї журналістичної та суспільно-громадської праці, яке відбулося в суботу, 30-го березня 1985 року, в Українському Інституті Америки в Ню Йорку при численній участи громадянства.

В першу чергу складаємо сердечну подяку Владиці Василеві Лостенові, голові почесного комітету, за Його патронування цього відзначення та Його вступну молитву та змістовну промову під час програми відзначення.

Щиру подяку складаємо Громадському комітетові, а особливо його голові, д-рові Романові С. Голіятові, та членам, д-рові Юрієві Солтисові, що був товстсмайстром на програмі, та інж. Юрієві Гончаренкові і його дружині, Марії, Володимирові Піснюкові, д-рові Василеві Верешеві та інж. евгенові Івашкову, які доложили багато праці і старань, та причинилися у великій мірі до успішного переведення цього відзначення.

Сердечну подяку складаємо мґрові Іванові Базаркові, д-рові Іванові Флисові, ред. Зенонові Сниликові, ред. Ігнатові М. Білинському і інж. Василеві Колодчинові, які виголосили відповідні промови, реасумуючи мою журналістичну й суспільно-політичну працю за 50 років мого перебування в Америці.

Щиро дякуємо мистцям, сопрано Лярисі Маґун-Гурин та піяністові Михайлові Левові за їхні мистецькі виступи.

Дякуємо щиро Ієрархам Українських Церков, як теж українським організаціям, за привітальні листи. Дякуємо представникам численних організацій та індивідуальним громадянам, які своєю присутністю звеличали цю історичну для мене і моєї родини подію.

Дякую щиро Урядові УНР, Дослідчому Центрові ім. Юліяна Ревая та Українсько-Американським Ветеранам за вручення мені спеціяльних нагород-відзначень.

Володимир Душник

У 25-ліття Фонду Катедр Українознавства (ФКУ)

ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР ФКУ

для студій україністики в Гарвардському університеті, в ділянці суспільно-політичних наук.

Шановні Жертводавці.

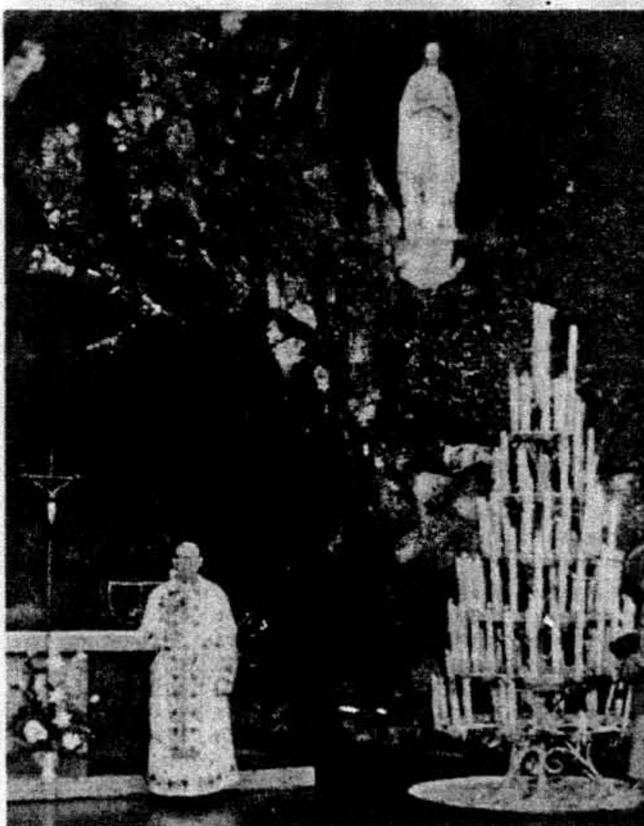
Список ч. 12

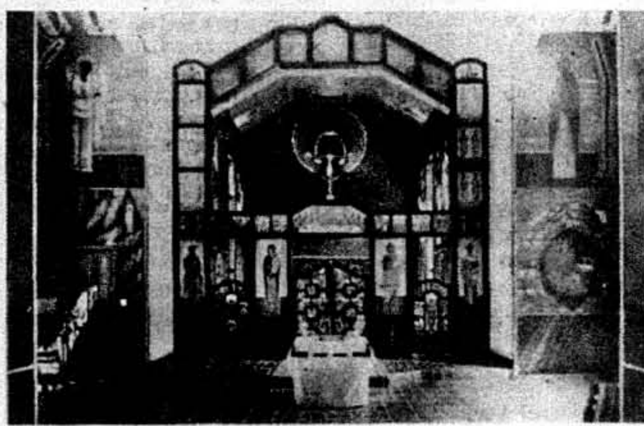
По $2,000 — Анна Гувер-Гриневич, Лідія і Петро Яців.
По $1,000 — Данило і Катерина Бортник, Люба Мриглоцька, Іван Назар, інж. Роман і Софія Сіяк, д-р Богдан о. Фецович.
По $500 — Олег Ґелемей, Андрій Чорнобіль
$400 — Ірина і д-р Зенон Михайлюк.
$300 — Іван Колин .
$187.81 — Леонтій Біронт (спадок).
По $100 — Орест Музичишин, Михайло і Тамара Наболотні.

Щиро дякуємо! Збіркову акцію продовжується.
Чеки проситься виписувати на: Ukrainian Studies Fund, і слати на адресу:

Harvard University
UKRAINIAN STUDIES FUND
1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138

Про українську церкву в Люрді

Отець В. Прийма в Ґроті у Люрді.

Незакінчений Іконостас в українській церкві в Люрді.

Усім, що спраглі та голодні — щастя радости і чуд; Люрдська Пані по сьогодні, просить: „приїжджайте в Люрд! Пийте цілющу водичку! З джерела ласк і потіх; в Люрді збудуйте капличку, молітся, покиньте гріх!"

Це післаництво Люрдської Пані, Пренепорочно-Зачатої Діви Марії з-поза небесних висот до всіх людей, що кожного року, почавши від ІІ-лютого 1958 аж по нинішний день з новою силою, вірою та надією святочно повторяються в Люрді. У цьому чудодійному святому місті моїм обов'язком є також час від часу пригадувати вам, дорогі українці, любителям Матінки Божої в Люрді, та всім жертводавцям-співбудівничим Марійського золотоверхого храму. Післанництво Пренепорочної Діви Марії, бо це голос з неба, голос нашої Небесної Неньки, яка нас любить, за нах молиться, помагає і нас благословляє. Моїм обов'язком перед вами є також звітувати про нашу церкву красуню, про Українсько-Религійно-Національний Центр в Люрді. Прошу ласкаво, глянути не цей знімок і бачити, що наша церква повністю ще не завершена. Прекрасний Іконостас, праці маестра Петра Холодного, ще не є завершений, бракує на самому верху 7 великих ікон. Ми ще заборговані П. Холодному 10,000 ам. долярів. У храмі немає вітражів, є тимчасове звичайне скло. Коло Проскомидійного столика — гола стіна, а має там бути Ікона Богородиці. Сам центр церкви, почавши від головної бані вдолину, не розмальований, світять ще білі стіни. На головному Престолі, ще не маємо гідного св. Кивоту, де зберігаються Найсвятіші Тайни, покищо вживаємо дерев'яний Кивот. У церкві немає лавок, освітлення, огрівання, голосників, дзвонів. Не дивлячись на це, знадвору Храм Пренепорочної Діви Марії в Люрді, Козацької Покрови, Княгині-Княгинь наших славних князів, гетьманів та всього Боголюбного українського народу, красується в Люрді, як квітка степова, прекрасна та хороша гідна княжого вінця, достойна царської корони, як це часто висловлюються про це наші господарі-французи, що у Франції є лишень дві такі гарні церкви у східньо-візантійському стилі, що блищать золотими банями і хрестами — це російська церква у Ніцці над Середземним морем, яку збудував російський цар і його багаті бояри, та друга — українська церква Пренепорочної Діви Марії в Люрді. Так це правда, але вони не здають собі справи, що церкву в Ніцці, збудував цар-імператор могутньої держави, що фонди черпав з державної каси, а у Люрді воздвигли храм Пречистій Діві Марії українські вигнанці, втікачі із рідних зруйнованих гнізд великі патріоти, срібні, чи золоті цеголки працею своїх мозольних рук заробляли, часто щомісяця відриваючи у себе частину заробітку, і це протягом двох, трьох років кожного місяця, а все це з любови і вдячности до своєї Небесної Неньки. Закінчуючи своє звітування в імені Будівельного комітету, висловлюю подяку усім нашим жертводавцям, фундаторам та меценатам за всі ваші менші і більші пожертви, що стали ґранітним фундаментом, славою і честю української нації в Люрді. Рівночасно оцим моїм черговим зверненням прохаю вас усіх любителів Люрдської пані, усіх почитателів Пречистої Діви Марії, що вже з-зарання нашої християнської тисячолітньої України являється дійсною Княгинею, Володачкою наших земель та нашого лицарського народу.

Звертаюсь до вас, моїх найдорожчих сестер і братів, по вірі і по крові, о святі молитви, поради, щедрі своєчасні грошові пожертви для гідного вівінування нашої церкви в Королівстві Люрдської Пані. Знаймо, що наша церква вже тепер цілому християнському світові голосно говорить, що Україна живе! Вона, наша свята церква в пошану Матері Божої в Люрді, має бути ще краща, має рости і процвітати, тисячолітню християнську Україну має прославляти, бо нашу Церкву та наш героїчний народ чекає велика майбутність.

Ваші щедрі пожертви просимо присилати на такі адреси:

— у Франції — A'Abbe Pryjma Wasyl, 27 rue Adolphe Coll., B.P. 3168, 31027 Toulouse Cedex, CCP: 613 26 A Toulouse, France;

— в Америці — Selfreliance Federal Credit Union, 2351 W. Chicago Ave., Chicago, Ill 60622, c/o Rev. Wasyl Pryjma, Account N. 20863;

— у Канаді — St. Mary's (Toronto) Credit Union Ltd., 832 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6G 1M2, c/o Rev. Wasyl Pryjma, Canada.

Хто з жертводавців мав би труднощі з висилкою грошей на нашу церкву в Люрді, прошу передати на руки вашого о. пароха, а він перешле гроші куди треба.

Отець Василь Прийма

Публікації Українського Музею

Діяльність Українського Музею у Ню Йорку зводиться не лише до збереження і виставлювання вартісних творів українського мистецтва чи історично важливих об'єктів, але включає також спеціяльні публікації, в першу чергу каталоги. Каталоги УМ — це не лише тривале свідоцтво нашого культурного життя в ЗСА, але часто це важливі документальні джерела для студій української культури. Їх розсилається до десяток музеїв та бібліотек різних країн світу, включно з підсовєтською Україною. Каталоги публікується двома мовами як окремі книжки, що значно підносить кошти діяльности Музею.

Висока вартість каталогів нюйоркського Українського Музею щодо змісту й форми притягнули увагу спеціялістів-дослідників. Без замовлення вони самі пишуть рецензії про них до фахових журналів.

„Архітектурний Журнал", що виходить у Великобританії, у своєму числі за серпень 1983 року помістив рецензію Дейвіда Бакстона про каталог „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", що його зладив Тит Геврик, куратор виставки Музею. „Ця мала книжка — пише автор, — це не тільки каталог. Вона документує дуже докладно втрату київської архітектурної спадщини, переважно через плянове її знищення в 1930-их роках". Переповівши зміст студії Т. Геврика, автор так закінчує свою рецензію: „Сьогодні про ці факти промовчується в СССР. Ця книжка — це унікальний документ архітектурної трагедії, нагадуючи також не меншу трагічну втрату більшости дерев'яних східньо-українських церков".

Взимку 1984 року „Славік Рівю" помістив рецензію Вілліяма Брумфілда з університету Тулейн на цей же каталог. Він пише: „В цьому знаменитому огляді 'Втраченого' Києва, приготованому Титом Гевриком для виставки в Українському Музеї в Ню Йорк, ми тепер маємо не тільки багатий ілюстрований матеріял про знищенні архітектурні пам'ятки, але теж добре досліджену аналізу обставин їх зруйнування". Автор переповідає зміст студії, між іншим, не погоджується з тезою Т. Геврика, що нищення церков, головно бароккових, було вислідом протиукраїнської політики Кремлю і закічнує свою рецензію так: „Це виглядає на іронію, коли читаємо про пляни відбудови пам'ятників (щоб підсилити туристику і відновити специфічність міста). Дуже мало зроблено досі, але тепер ми маємо в цій так подиву гідно запляновaній і написаній книжці документ про втрачений Київ".

Варто згадати, що рецензії на каталог до теперішньої виставки Музею „Історія української еміграції в Америці" появилися у „Свободі", „Нашому Житті", „Америці", та „Сучасності".

Тит Геврик працює тепер над каталогом для наступної виставки про дерев'яну церковну архітектуру в Україні, яка буде відкрита цієї осени в Ню Йорку в Українському Музеї.

Концерт в пошану Т. Шевченка в Гемпстеді

Якщо б хтось запитав когонебудь із нас, коли почалось загальногромадське вшанування нашого національного пророка Тараса Шевченка, то ледве чи хтось зміг би відповісти на це питання. Концерти в його честь стали невід'ємною частиною життя кожної активної громади. Березень справді став місяцем Т. Шевченка, поезія якого є постійним джерелом обновлення сил національного духу, як березневі соняшні проміння обновляють природу і пробуджують її до нового циклу життя.

Українська громада на Лонг Айленді, Н. Й., також належить до тих, що щороку влаштовують Шевченківський концерт. Цього року концерт, влаштований, як і попередні, Відділом УККА повіту Нассо, відбувся у неділю, 10-го березня ц. р. в залі Українського Католицького Центру св. Володимира в Юніонделі при непересічно великій співучасті громади.

Відкрилась заслона; на золотому тлі сцени виднів портрет Тараса Шевченка, роботи мистця Ігоря Кучмака, дата його народження і напис „Борітесь Поборете".

Програму свята розпочато „Заповітом", який проспівали Володимир і Ярослав Завійські і Євген Гилявський. Голова Відділу УККА Йосиф Хома привітав присутніх і виголосив коротке вступне слово англійською мовою, а відтак до ведення програмою попросив Тараса Пищимуху, який дуже добре вив'язався з цього завдання. Добре приготовану доповідь з почуттям виголосила Надія Штогрин.

У мистецькій частині свята виступали діти школи українознавства при Українській Католицькій Церкві св. Володимира в Гемпстеді з декламаціями, а на закінчення вони гарно відспівали „Реве та стогне". Уривок із поеми Т. Шевченка „Послание" продеклямував Михась Корнага, учень школи українознавства при Осередку СУМА в Ню Йорку. Приємно булось дивитись на цю мозаїку вишиваних блюзочок і сорочинок, яку створила на сцені шкільна дітвора.

Найбільше зацікавлення присутніх викликала поява на цьому концерті кількох молодих нових українських емігрантів, які виступили в мистецькій частині програми. Одна з них — це Ганя Судик, найновіша українська емігрантка з Польщі, колишня членкиня гуртка „Ослов'яни" на Лемківщині, яка в Америці є заледве кілька місяців. Вона дуже добре відрецитувала поему Т. Шевченка „Кавказ". Проте найсильніше враження на присутніх зробив виступ чоловічого тріо Володимир і Ярослав Завійські і Євген Гилявський — які у музичному супроводі прекрасно проспівали кілька пісень, деякі з них до слів Т. Шевченка. Сильний ефект викликало не тільки добре мистецьке виконання пісень, в яких вміло сполучено традиційність з поміркованим модернізмом, але також молодечий і гарний вигляд виконавців, їх чудова українська мова і факт, що вони належать до найновішої української еміграції. Немов чудовий запах Євшан-Зілля принесли вони з широких просторів України весняні вітри.

Тому що це був перший виступ цієї нової мистецької одиниці, яка, як нам відомо, для вшанування свого українсько-лемківського родоводу, здається, прийме назву „Зелені Карпати", побажаємо їм багато успіхів в їхній праці для добра і розвитку українського народу.

На закінчення мистецької частини виступила середня група танцювального гуртка „Скоморохи" при УКЦ св. Володимира під мистецьким керівництвом Роми Прийми-Богачевської, яка виконала „Гопак".

Всіх виконавців програми присутні нагороджували заслуженими оплесками. Цей успішний під кожним оглядом концерт закінчено відспіванням українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Катерина Мицьо

Прощальний обід інж. М. Кальбі

Інж. М. Кальба (другий справа) під час прощального обіду.

Заходами ініціятивної групи в Денвері, Кольо., у неділю, 24-го лютого ц. р., в залі української католицької церкви відбувся прощальний обід для інж. Мирослава Кальби, який відїжджав напостійно до Дітройту, Миш. Майстром церемонії був мгр Любомир Колтунюк, який попросив о. Стефана Хміляра, пароха УКЦ в Денвері, провести молитву і поблагословити трапезу, яку приготовили пані із Сестрицтва. Присутніх на залі було понад 150 осіб. Мгр Л. Колтунюк ще в часі обіду вніс тост за здоров'я інж. М. Кальби і всі присутні встали та відспівали йому „Многая літа". По обіді при каві, чаю і тісточках мгр Л. Колтунюк попросив до слова д-ра Павла Баб'яка. Він розповів про активну участь інж. М. Кальби в Денвері, який протягом 27 років виконував нашу суспільно-громадську і політичну роботу: був головою або членом управи відділів УККА, ООЧСУ, УН-Союзу і багато років був головним радним централі УНСоюзу, членом різних комітетів для відзначування українських національних свят, академій та ювілеїв. М. Кальба провадив курси писання писанок, виробляв кераміку в українських мотивах, про нього згадувала місцева американська преса і тим він розповсюджував наше мистецтво.

Він також був активний в американській Республіканській партії і членом управи міжнаціональної групи при республіканській партії. Інж. Кальба був всюди, де була потреба, він якийсь час був і церковним дяком, коли треба було. Він бував у дорозі, а його покійна дружина, яка часто хворіла, ставилася вирозуміло і ніколи йому не робила прикростей та все казала, що це крихітка його праці для України. Отець д-р П. Баб'як сказав, що він подивляв його енергію і динамічність помимо того, що він сам не був доброго здоров'я, переніс кілька операцій і часто бував у шпиталі.

Він мав приятелів, але мав багато ворогів, і ніщо не могло його стримати, коли він рішив чогось досягти.

М. Кальба народився в 1916 році, до гімназії ходив у Бережанах, а закінчив у Рогатині. Вищу господарсько-рільничу освіту здобув в Чернігові, а потім продовжував студії в УТГІ, де одержав диплом інженера-агронома. У 1939 році служив у польському війську і в часі війни попав в німецький полон, де перебував аж до січня 1941 року і як член ОУН вступив до куреня ДУН (Дружина Українських Націоналістів). Про ці бурхливі воєнні події він написав книжку п. з. „У лавах дружинників", яку напевне усі присутні читали і знають. Від себе і від своєї родини о. д-р Баб'як побажав М. Кальбі міцного здоров'я, багато щастя на новому місці в Дітройті і зі сльозами в очах як щирі приятелі обнялися і поцілувалися.

Відтак промовляла Дарія Яворівська, яка подякувала М. Кальбі за співпрацю і побажала йому від імені Сестрицтва здоров'я, довгих років життя та всього найкращого на новому місці. Мгр Л. Колтунюк згадував, як він і М. Кальба працювали в Організації Української Молоді Пласт, пригадав деякі епізоди з часу літніх таборів Пласту в горах Кольорадо, де бували веселі і приємні хвилини. Завдяки його енергії і наполегливій праці Організація Пласт довгі роки виконувала ролю культурного центру в Денвері. Від себе особисто і від імені Пласту побажав йому всього найкращого. Подякував він також паням за їхню жертвенну працю і за смачний обід, а всі присутні винагородили їх гучними оплесками. Ярослав Нижник, дяк і диригент хору УКЦ також сказав багато теплих слів про Кальбу, згадав, що він йому, як ніхто інший, в житті багато допоміг.

Промовляв також о. Стефан Хміляр, який за короткий час свого перебування в Денвері мав змогу запізнати М. Кальбу як людину, що йде послідовно за Божими законами, а його заслуги в громаді є виявом його любови до Бога. Я переконаний, — сказав о. С. Хміляр, — що Кальба і на новому місці в Дітройті буде дальше продовжувати громадську і церковну працю, а ми будемо пам'ятати і згадувати його в наших молитвах.

На закінчення говорив М. Кальба, який був зворушений такою несподіванкою, що йому приготувала громада, дякував за гарні слова і признання його праці. Він сказав, що своєю працею на громадському і політичному полі хоч частинно допоможе нашій поневоленій Україні і уважає це як свій національний обов'язок. На новому місці, в новому окруженні він буде дальше працювати для України, бо це до деякої міри виповнить його проґалину життя. М. Кальба зауважив, що він не є незаступимим і сподівається, що громада в Денвері буде і далі розвиватися. В його пам'яті назавше залишаться гарні спомини з Денверу, а його хата буде завжди відкрита і гостинна для приїжджих. Він дав Л. Колтунюкові відчитати два листи, які одержав з України та з Канади від своїх колишніх співробітників. Оба листи висловлювали шляхетність, доброту і щиру поміч М. Кальби й його родини, за що вони є дуже вдячні.

Молитвою, яку провів о. д-р П. Баб'як, закінчено цю милу, а для деяких і сумну зустріч-прощання.

Е. К.

Літературний вечір о. Сабола-Зореслава в Чикаго

Чикаго, Ілл. (УКУ). — Місцева філія Українського Католицького Університету вшанувала нестора української літератури на Закарпатті, о. д-ра Севастіяна Сабола-Зореслава, ЧСВВ, спеціяльним вечором в неділю, 31-го березня 1985 року, відзначаючи 75-ліття поета-священика.

Отець Сабол народився 7-го грудня 1909 року в Пряшеві, але, вступивши юнаком до Василіянського Чину, переїхав на Чернечу Гору до Мукачева, а потім на дальші студії до манастирів в Галичині. Вищі теологічні студії закінчив у Римі з неребою — перед і після Другої світової війни, завершивши їх докторатом з теології в Григоріянському університеті.

Від 1935 року працював в Ужгороді як виховник, місіонер і редактор. На цей час припадає поява його двох збірок поезій, що відразу зробили ім'я поета Зореслава відомим не лише у закарпатській літературі, але і в Галичині та на еміграції. В 1938-39 роках перебував о. Сабол в Хусті на становищі директора хлоп'ячого інтернату, виховника молоді та капеляна „Карпатської Січі". Після заарештування його мадярською владою, о. Сабола видалили на Словаччину, де він працював на рідній Пряшівщині понад дев'ять років головно як організатор василіянських манастирів (протоігумен новозаснованої провінції) та редактор місячника „Благовісник". В серпні 1948 року о. Сабол втік на Захід перед загрозою арешту комуністичним урядом. В неприсутності пражський трибунал засудив його разом з іншими на досмертну тюрму за „підривну" націоналістичну діяльність. Він перебував в Австрії, а згодом в Італії, де закінчив докторські студії, а в 1950 році переїхав до Америки. Тут працює вже понад 35 років як душпастир, ва-сиіянський організатор і письменник. Багато праці він присвятив особливо освідомленій діяльності серед закарпатських українців-русинів.

В літературу увійшов Зореслав ще молодим, головно двома збірками поезій — „Зі серцем у руках" (1933) і „Сонце і блакить" (1936). В 1963 році в Америці перевидано частину його попередніх поезій та деякі написані пізніше у збірці під заголовком „З рідних весен".

Відома також прозова діяльність о. Сабола, головно в ділянці релігійно-духовної літератури, зокрема його історично-мемуарна праця „Голгота Греко-Католицької Церкви в Чехо-Словаччині" (1978).

Чикагський вечір відбувся у присутності ювілята, а також Владики Інокентія Лотоцького, священиків деканату та коло 150 присутніх гостей. Серед учасників були також земляки поета, уродженці Срібної Землі. Окремими листами привітали ювілята головна рада Наукових Товариств ім. Шевченка (генеральний секретар д-р В. Ленцик) і філологічна секція НТШ (проф. Я. Лев і проф. Л. Рудницький), дійсним членом якої о. д-р Сабол був недавно вибраний. Усний привіт склав від Літературного Фонду ім. Франка його голова проф. А. Антонович.

Отець митрат Марійн Бутринський із собору свв. Володимира і Ольги, в авдиторії якого відбувся вечір, і голова чикагської „Святої Софії" відкрив вечір, тепло вітаючи ювілята. Співробітники філії передали йому квіти.

Слово про поета на тему „Зореслав — регіональний поет всеукраїнського маштабу" виголосив директор філії УКУ проф. Василь Маркусь. Доповідач проаналізував поетичну творчість Зореслава у всіх її мистецьких жанрах та мотивах. Доповідь перепліталася з рецитаціями, які виконали з великим почуттям Люба Коломиєць, Зіновій Марінець та Дмитро Грушецький. Останній прочитав спогад-нарис у прозі під заголовком „Добраніч, мамо..." про чесько-українські бої в Хусті 14-го березня 1939 року та про смерть січовика на руках капеляна Січі.

Сам ювілят о. Сабол у цікавій промові-спогадах подав маловідомі факти з своєї біографії: про те, як він з русофільського юнака став українським патріотом, про свою працю на Пряшівщині, зокрема про цікаву авдієнцію у словацького президента монсеньйора Й. Тіса, проти шовінізму якого він відважно говорив. З цього слова о. Сабола промінювалася велика любов до рідного краю та його всеукраїнський патріотизм.

Успішний вечір закінчився товариською зустріччю при каві й солодким, під час якої о. Сабол підписував куплені учасниками збірки його поезій.

Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

„Радіймо..."

(Закінчення зі стор. 1)

він побачив, що немає на світі ні одної віри, яка могла б дорівнюватися християнській вірі. Бо ніхто, ніде і ніколи на землі, ні в якій релігії, ніякі пророки не творили таких Божих чуд, як творив Син Божий Ісус Христос, включно з воскресінням мертвих. І всі відхиляючі віри від православного Володимирського охрищення колять суверенність і соборність української християнської нації.

Йдучи до славного благословенного відзначення 1000-ліття охрищення українського народу, єднаймось усі у православній християнській соборній суверенній вірі, в якій охристив наших славних предків святий князь Володимир Великий. Радіймо всі, що ми — православні християни. Славте Бога і творіть Божі діла, а Він прославить нас. Любіть один одного, як Спаситель нас полюбив, включно до самопожертви.

Молімось і самовідданно діймо, щоб Христове воскресіння возсіяло в усій волелюбній, соборній і побожній українській нації особливо серед нашого молодого покоління.

І „Цей День, що його дав нам Господь, радіймо і веселімось сьогодні".

І в цей день Твого Господнього Воскресіння, Улюблений наш Спасителю, благослови й освяти паски і крашанки та всі тут дари, що Твої вірні принесли до Твоєї Святої Церкви.

І хай усі ці освячені Твої дари будуть людям на добру поживу, духового й тілесного оздоровлення та на прискорене осягнення волелюбної мети суверенної Християнської України, і на вічну славу Твого Господнього Воскресіння. Амінь.

† Петро
Архиєпископ Січеславський
† Іосиф,
Єпископ Лубенський

Дано на Великдень, 14 квітня, 1985 Християнського року, при катедрі Святої Покрови. Чикаго, Іллиной, ЗСА.

Осередок св. Андрія на Фльориді при праці

Минуло десять років з тих пір, як п'ять родин поселилися поблизу теплого мінерального озерця. Хоч походили вони з різних частин України — Східньої України, Буковини, Галичини, Волині, а деякі вже тут народжені, та всіх їх в'яже приналежність до української нації й любов до її історії, культури, мови й українсько-візантійського обряду. Всі вони майже пенсійного віку, або й пенсіонери, але вони мали непереможне бажання продовжувати служити українській справі й по своїм силам допомагати поневоленій батьківщині.

Тому й свою організацію вони назвали спочатку „Об'єднанням", бо справді між тими п'ятьма родинами ми мали представників найважливіших частин України, всіх поважніших політичних партій, обох віровизнань. Ми створили соборницьку організацію й поставили собі за ціль гуртувати тут усіх українців, в тому і мішані подружжя, а тому ми ширили толеранцію одних до одних і пошану думки кожного члена. Пізніше ця вірозуміліcть породила й наш своєрідний екуменізм, співпрацю поміж членами обох сестринних українських церков. І коли до нас приїжджав український священик на вакації і відправляв Службу Божу, то ми всі, як один, вважали своїм обов'язком молитися разом, без огляду на те, чи священик католик, чи православний, бо й не так часто ми мали нагоду брати участь у Службах Божих.

Та соборність і толеранція здобувала нам чимраз більше членів та признання. Громада росла досить швидко, а що члени не жалували ні своїх сил, ні грошей, то ми по кількох роках змогли закупити п'ять і чвертьакрову площу при головній вулиці міста, а незадовго побудували дім, де відбувалися всі релігійні, національні, культурні й розвагові імпрези. В цьому домі відправлялися також Служби Божі, коли в наших околицях появився священик.

Два роки тому ми добудували каплицю на 200 місць і пробили стіну до залі, щоб, якщо потрібно, можна було розсунути перегородку й помістити від 400 до 500 людей. Добудовано також бібліотеку, читальню і приміщення для крамнички й кредитівки. Згідно з вимогою міста, ми побудували й 78 місць для паркування автомобілів. Тепер у нас живуть два священики — православний о. митрат Теодор Форостій із дружиною, й католицький о. митрат Ізидор Нагаєвський із дружиною, а тому щонеділі й на свята теперь відправляються Служби Божі в нашій каплиці.

Найбільш рухливою стає наша громада в осінньо-зимовому й весняному сезоні, коли до Фльориди повертаються багато власників домів із північ ЗСА й Канади та коли сюди приїжджає велике число туристів, бо тут тепле мінеральне озерце, в якому можна купатися; тут поблизу чудові морські пляжі; тут недалеко одне з найбільш культурних міст Фльориди — Сарасота.

Влітку громадське життя притихає, але вже в вересні починаються засідання управи й полагоджування чи підготова до різних акцій чи імпрез. У вересні вставлено церковні лавки в каплиці, проведено акцію у справі підписування петицій до сенаторів, конгресменів і президента Рональда Регена, щоб схвалили й апробували конгресову комісію для розгляду причин голоду в Україні в 1932-33 роках. Проведено акцію й підписування петицій Науково-Дослідного Товариства, щоб запротестувати проти фальшивих даних про українську історію й культуру в „Нешенел Джіографік Мегезін".

У жовтні минулого року в сороковий день смерти Блаженнішого Патріярха Йосифа наша громада вшанувала його пам'ять панахидою й спеціяльною програмою, виступами хору Осередку, деклямаціями й промовою д-ра Миколи Барусевича. 21-го жовтня наша громада відзначила 25-річчя смерти сл. п. Степана Бендери Службою Божою, панахидою й спеціяльною програмою з доповіддю ред. Ореста Питляра. 27-го і 28-го жовтня наша громада взяла участь у Фестивалі католицького шпиталя св. Йосифа в Порт Шарлоті, де наш Осередок мав два станки й де наше жіноцтво продавало українські страви й мистецькі вироби та роздавало інформаційні летючки. Дохід із фестивалю пішов на розбудову шпиталя, в якому лікується багато наших членів. Того ж місяця наша господарсько-кулінарна референтура почала приготовляти вечері вареники щоп'ятниці, бо це не лише давало прихід для Осередку, але в першу чергу можливість для товариських зустрічів членства з гостями з різних сторін ЗСА й Канади. Тоді також відкрито крамничку й бібліотеку, яка вже нараховує понад 2,000 томів, між ними й рідкісні видання. Бібліотека зростає з кожним роком, бо багато членів дарує для неї свої книжки.

В листопаді відзначено величаво роковини 1-го Листопада й 60-річчя Усусусів промовою д-ра Миколи Барусевича, виступами хору під диригентурою інж. П. Грабовича й деклямаціями. Проведено збірку на інвалідів українських армій і вислано гроші через ЗУАДК.

17-го листопада м. р. вшановано 40-річчя смерти Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького програмою з виступами хору й декляматорів та промовою д-ра Павла Сениці, автора численних праць з історії української церкви та монументальної тритомової праці „Світильник Істини" про Духовну Академію у Львові. На превеликий жаль, католицький комітет побудови церкви в Норт Порті не брав участи ані в цій імпрезі, ані у відзначенні 40-го дня смерти бл. п. Патріярха Йосифа.

22-го листопада Осередок влаштував традиційного „індика". Під час обіду громада дякувала Богові за всі ласки й за всі наші успіхи та просила Всевишнього, щоб зберіг наш Осередок від розбиття.

24-го листопада Стефан Попович висвітлив відеотейп з похоронів Бл. Патріярха в Римі, відеотейп про голод в Україні та із участи українських громад Фльориди у відзначення роковин 22-го січня в столиці Талагассі, в якому численно брала участь і наша громада.

В листопаді суспільна опіка Осередку зібрала, запакувала й вислала пакунків одежі й взуття для потребуючих українців в Бразилії. Весною минулого року наша громада вислала туди 22 пакунки.

4-го грудня українці, мешканці Ворм Мінерал Спрінгс взяли участь у річних загальних зборах місцевої американської організації для вибору прихильної нам управи.

8-го грудня жіноцтво Осередку влаштувало дуже успішний Андріївський Вечір, щоб зберігати наші народні звичаї та навесело „натягати" наших членів.

13-го грудня о. Т. Форостій відправив Службу й панахиду за сл. п. полк. Андрія Мельника в річницю 20-ліття його смерти. Доповідь виголосив д-р Зеновій Книш.

15-го грудня в нашому Осередку відбувся мистецький вечір і виставка картин Рема Багаутдина з Верховини, яка викликала велике зацікавлення членства.

16-го грудня по Службі Божій — празник св. Андрія, патрона нашого Осередку, яким проводив голова В. Різник, з доповідь виголосив наш почесний голова сенатор Павло Юзик, який, покликаючися на Святе Письмо, закликав до любови, єдности й дальшої гармонійної праці для нашої справи.

19-го грудня — членські сходини Осередку й вибір номінаційної комісії.

22-го грудня проф. Юрій Дуравець із Торонто висвітлив фільм про штучний голод в Україні виробу Комітету дослідження голоду в Україні. На покриття коштів виробу цього фільму проведено збірку й передано на призначену ціль. 31-го грудня Осередок влаштував традиційну зустріч Нового Року, в якій взяло участь поверх 200 членів і гостей.

6-го січня ц. р. Осередок приготовив Свят-Вечірню вечерю, в якій взяли участь понад 230 членів і гостей. Кожного Свят-Вечора ми згадуємо й молимося за померлих членів Осередку. Цього року сенатор П. Юзик і його дружина Марія засвітили 20 свічок за померлих членів і фундаторів Осередку. Хор Осередку співав коляди; колядували всі присутні й склали коляду на Осередок понад 1,000 дол.

10-го січня — 10-ліття Українського й Культурного Осередку св. Андрія, на якому почесний голова його сен. П. Юзик говорив про релігійну толеранцію Осередку; Ліда Тимошенко, перша секретарка й довголітня культосвітня референтка — про культуру й освітню діяльність Осередку, а голова В. Різник — про постання й ріст Осередку та труднощі на нашому шляху.

11-го січня наша поетеса Ляриса Мурович (Ліда Тимошенко) мала свій Літературний Вечір з нагоди видання її найновішої книжки поезій „Дерево рідного роду". Цим вечором проводив сенатор П. Юзик.

13-го січня відбулися загальні річні збори Осередку, в яких взяло участь 172 члени й величезною більшістю вибрано ту саму управу з додатком кількох нових сил і молодших сил. Дирекцію з торами інкорпорації вибрано Володимира Різника, голова, Епіфан Гриньків — заступник, Ірина Пристайко — секретар, й Іван Лотоцький, касир. Загальні збори апробували комітет побудови апартментів для старших членів під головуванням Володимира Борисьєвича, заступницею Елуїс Попович і секретар Богданом Козак. Комітет у минулому році добився дозволу від міста для побудови 45 апартментів на нашій площі.

Короткий перегляд цих імпрез на протязі кількох місяців доказує нашу активність і наші успіхи.

Павлина Різник

Заслужений...

(Закінчення зі стор. 2)

речі, як інформує Ол. Домбровський, бібліотека в Вісбадені є багата своїм відділом ранньої історії й археології.

В 1949 році приїхав він до Америки. Тут нострифікував свої студії та одержав із Нюйоркського стейту (Олбані) дозвіл на навчання історії, латини й німецької мови в середньому й вищому шкільництві. При нострифікації треба було доробити понад шістдесят „кредитів", що коштувало ювілятові два й півроку часу. В Ню Йорку він пов'язався з УВАН, відновив діяльність в НТШ (був секретарем Джерелознавчої Комісії при НТШ у Львові від кінця 1936 до часу приходу совєтської окупації) та взяв активну участь в основанні Українського Історичного Товариства (член основник) й його офіціозу „Український Історик". Став також членом Американського Історичного Товариства.

Перша праця ювілята — Вступ до першого повного перекладу Геродотової Скитії Т. Коструби на українську мову вийшла у Львові 1937 року. В часі між 1936 і 1943 роками появлялися його статті в українській пресі, підписані повним прізвищем або ініціялами (О. Д.). Перервану воєнними подіями наукову працю продовжував ювілят в Америці, зосереджуючися на широкій проблематиці античної історії, а головно на ранній історії (протоісторії) Руси-України, діяпазон якої тематичний є широкий — від кімерійської доби до часів антів і порогу Київської Руси з узгляднєнням ранньоісторичних етапів етногенетичного процесу русько-українського народу в антропологічному, соціо-економічному, етно-культурному й політичному аспекті, а в тому при уточнюванні періодизації й термінології ранньоісторичного процесу на території України.

Бібліографія праць і статтей ювілята нараховує двісті кількадесят позицій. Останньо він викінчив свій переклад Геродотової Скитії, розпочатий ще у Львові, з обширним Вступом і обговоренням літератури предмету та коментарем, що друкуватиметься на сторінках „Українського Історика". Крім того Ол. Домбровський працює літами над своєю теорією (Теорія антиподів ранньоісторичних процесів Евразії) й якраз тепер завершує працю над нею. Він працює довгі роки над широкою проблематикою історії культури й релігій Античного Сходу, асиріології та генези й розвитку християнства в перших віках нашої ери. Окрему увагу присвятив ювілят античній історіографії та деяким допоміжним дисциплінам історичної науки в античній добі.

На полі організації української історичної науки ювілят посвятив останніх двадцять років праці для УВАН і Українського Історичного Товариства, займаючи тепер становище наукового секретаря УІТ. Крім того він зорганізував Секцію античної історії при УВАН, де був секретарем, а згодом головою Секції. Сподіваємося, що наш ювілят ще осягне багато успіхів у науковій праці.

Польща...

(Закінчення зі стор. 2)

нала Польщі з його різдвяної проповіді 1980 року: „Любов до людини і землі, яка походить з серця Творця, може охоронити обличчя Землі від знищення, може затерти сліди Каїна, побороти ненависть і зло в думці людини, може наповнити її Духом творчого Миру".

І далі з 29-го псалма Давидового: Господь дасть силу свому народові, Господь дасть свому народові благословення миру. Бо справедливий є Господь, справедливість любить, а чисті серцем побачать обличчя Його".

Замордований священик мав серце чисте.

Уже після вбивства священика Попелюшка Ярузельський заповів продовження терору: „Ми досі (!) не користувалися хірургічними засобами, але наша терпеливість може вичерпатися, тоді ми застосуємо все, що дозволяє закон (!)".

Ярузельський погрожував Церкві та духовенству. Після вбивства священика Попелюшка відносини між Церквою та урядом погіршилися. „Солідарність" нараховує сто священиків, які у своїх проповідях критикують уряд. Ярузельський погрожував тим священикам, які у проповідях критикують уряд, репресіями.

СУДАНСЬКІ ПАРТИЗАНИ-СЕПАРАТИСТИ, які підтримують комуністичний уряд Етіопії і режим лівійського полковника Муамара Каддафі, відкинули пропозицію нового уряду Судану про припинення вогню і заявили, що відмовляться від боротьби лише тоді, коли „військова хунта передасть владу до рук народу". Пресове агентство ЮПІ повідомило з Каїру, що президент Єгипту Госні Мубарак у вівторок, 9-го квітня, говорив по телефоні з генералом ель-Дахабом, головою нового уряду Судану, і підтвердив, що Єгипет підтримує його. Уряд Республіки Чад також визнав військову хунту, яка захопила владу в суботу, 6-го квітня.

З ЛІТНЬОГО „БІЛОГО ДОМУ" В САНТА БАРБАРА, Каліф., повідомляють, що президент Роналд Реген є готовий зустріти совєтського лідера Міхаїла Горбачова, але тільки для кращого пізнання совєтського провідника, а не для поважних дискусій над політичними аспектами совєтсько-американських відносин. Голова Ради Крайової Безпеки Роберт МекФарлейн заявив, що президент Реген є готовий на таку зустріч цієї осені, зазначуючи, що відповідні умовини для такої зустрічі мусять бути вироблені і узгіднені заздалегідь. Він також заявив, що преса не повинна спекулювати, що справа конференції на вершинах буде предметом розмов між державним секретарем Джорджом Шулцом і совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком під час їх зустрічі у Відні 14-го травня ц.р.

ТУРЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ перевіряє всі авта, які виїжджають з воріт болгарського консуляту. Розшукують Александра Марінова, який, як вважають, прибув до Туреччини з шпигунською метою і заховався в болгарському консуляті, коли його пізнали. У заяві болгарського пресового агентства, однак, сказано, що Марінов — звичайний турист, але він змушений був сховатися в консуляті після того, як його побили агенти турецької тайної поліції. Коли генеральний консул Георгій Любенов не дозволив турецькій поліції перевірити своє авто при виїзді з території консуляту, його не випустили з воріт.

У ВАШІНҐТОНІ ПРОВІДНИК АНТИКОМУНІСТИЧНОГО руху в Камбоджі Сон Санн заявив, що після конференції з представниками американського Уряду, йому приобіцяно матеріяльну допомогу. Речники державного департаменту підтвердили, що економічна допомога Камбоджі є вже під розвагою Уряду, і що мілітарна поміч для Камбоджі буде теж взята під увагу.